

ХРОНІКА ПОДІЙ

ЗВІТ

про проведення науково-практичної конференції з міжнародною участю «Ендокринна патологія у віковому аспекті» 24–25 листопада 2016 року

24–25 листопада 2016 року згідно з державним Реєстром з'їздів, конгресів, симпозіумів та науково-практичних конференцій на 2016 рік (п. 240, стор. 89) ДУ «Інститут проблем ендокринної патології ім. В.Я. Данилевського НАМН України» сумісно з ДУ «Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків НАМН України», Харківською медичною академією післядипломної освіти МОЗ України та Харківським національним медичним університетом МОЗ України проведена чотирнадцята науково-практична конференція з міжнародною участю «Ендокринна патологія у віковому аспекті».

У роботі конференції взяли участь 396 делегатів — представники 11 областей України, м. Києва, Грузії, Марокко та Лівану.

Із привітанням до учасників конференції звернулись директор ДУ «ПЕП НАМНУ» проф. Ю.І. Караченцев; заступник директора з наукової роботи ДУ «Інститут проблем ендокринної патології ім. В.Я. Данилевського НАМН України» проф. Н.О. Кравчун; начальник лікувально-організаційного управління НАМН України проф. І.Д. Шкробанець; директор ДУ «ІОЗДП НАМН України» проф. М.М. Коренєв; проректор з наукової роботи Харківського національного медичного університету МОЗ України В.В. М'ясоєдов; начальник відділу медичної допомоги дорослому населенню управління медичної діяльності Департа-

менту охорони здоров'я Харківської облдержадміністрації О.В. Полякова; директор Департаменту охорони здоров'я Харківської міської ради Ю.В. Сороколат. В їхніх виступах відзначено, що сьогодні, в умовах реформування системи надання медичної допомоги населенню України пріоритет проблеми особливостей розвитку та перебігу ендокринопатій у різних вікових періодах не викликає сумніву, бо дає можливість заохотити увагу на найважливіших питаннях відносно кожної вікової групи населення та вдосконалити спадкоємність у моніторингу хворих із ендокринною патологією при переході їх з однієї до наступної вікової групи.

Програму конференції склали 39 доповідей, у т.ч. 27 — з проблем діабетології, 2 — тиреоїдології, 3 — репродуктології, 3 — ожиріння, з інших питань — 4.

Робочу частину конференції відкрила доповідь проф. Ю.І. Караченцева (Харків), в якій були представлені основні шляхи реформування системи охорони здоров'я в Україні в зв'язку з переходом на страхову медицину. На прикладі деяких країн доповідачем були обговорені особливості організації страхової медицини, її переваги та недоліки.

Більшість доповідей була присвячена проблемі цукрового діабету, сучасним підходам до лікування даного захворювання та його ускладнень.

З урахуванням неможливості досягнення цільових показників глікемії у значній кількості хворих на цукровий діабет 2 типу натепер обґрунтовується необхідність застосування комбінованої цукрознижучої терапії. Цей проблемі присвятила свій виступ проф. Н. О. Кравчун (Харків), яка у своїй доповіді переконливо довела доцільність своєчасного призначення комбінованої терапії хворим на цукровий діабет 2 типу. Доповідачем було підкреслено, що перевагу слід надавати лікарським засобам з низьким ризиком розвитку гіпоглікемій та таким, що мають фармакотерапевтичний ефект на супутню патологію, зокрема, ожиріння та артеріальну гіпертензію.

Необхідність своєчасного призначення комбінованої цукрознижучої терапії для досягнення оптимального метаболічного контролю також обговорювали у своїх доповідях д.мед.н. Н. О. Перцева (Дніпро) та к.мед.н. Л. А. Перерва (Харків).

Питання кардіометаболічної безпеки цукрознижучої терапії були розглянуті у доповіді к.мед.н. І. І. Смирнова (Харків). На підставі аналізу результатів міжнародних широкомасштабних досліджень доповідачем вказано на зниження кардіоваскулярного ризику при застосуванні ліраглутиду (аналога людського глюкагоноподібного пептиду-1 (ГПП-1)) та дапагліфлозину (інгібітора натрій залежних котранспортерів глюкози-2 (НЗКТГ-2)), а також підкреслена сприятлива дія дапагліфлозину на судинні параметри мікро- та макроциркуляції.

Відповідно до більшості рекомендацій на сьогодні препаратом першої лінії лікування цукрового діабету 2 типу визнаний метформін. У доповіді проф. О. О. Хижняк (Харків) зазначалося, що основними перевагами глюкофажу (оригінального метформіну) є високий цукрознижючий ефект, зниження ризику смертності та серцево-судинних ускладнень; низький ризик розвитку гіпоглікемій; зниження маси тіла. Звернуто увагу на можливість застосовування глюкофажу при стабільній хронічній серцевій недостатності та хронічній хворобі нирок, а також на нові дані щодо

ефекту метформіну при когнітивних розладах, деменції, поєднаної патології щитоподібної залози та цукрового діабету 2 типу.

За розвитку цукрового діабету виникнення хронічної гіперглікемії обумовлено участю декількох патогенетичних механізмів, серед яких основоположними відзначаються порушення інсулінової секреції та інсулінорезистентність. Про медикаментозну корекцію останньої на ранніх стадіях розвитку захворювання розповів проф. В. І. Паньків (Київ). За твердженням доповідача, використання натурального лікарського препарату гуарем дозволяє знизити всмоктування жирів та вуглеводів, забезпечити оптимальний контроль рівня глікемії та холестерину з поступовим фізіологічним зниженням маси тіла хворого. Доповідач також зупинився на доцільності використання в комплексній терапії лікарських засобів з кардіопротекторною дією.

На сьогодні настороженість деяких пацієнтів щодо застосування хімічних лікарських препаратів диктує пошук природних засобів. До них можна віднести продукти функціонального харчування, що містять високі дози біологічно активних компонентів. К.мед.н. О. Г. Дорош (Харків) з урахуванням результатів проведених клінічних та експериментальних досліджень обґрунтувала доцільність вживання таких препаратів на прикладі чорничної пасти LIQberry у якості коригуючого та профілактичного засобу, що використовується за метаболічних порушень в діабетології.

Патогенетичної обґрунтованості переваг своєчасної інсулінотерапії з акцентом на базальний інсулін за цукрового діабету 2 типу присвятила свою доповідь проф. В. В. Полторак (Харків). На підставі оцінки результатів міжнародних досліджень та аналізу патогенетичних чинників еволюції цукрового діабету 2 типу доповідач переконливо довела, що раннє призначення препаратів інсуліну, зокрема, гларгіну, має бути раціональною і практичною опцією в стримуванні прогресування діабету завдяки індукції «спокою» β -клітин (усунення феномена десенси-

тизації, «оглушення» відновлення або «омолодження» дисфункціональних β -клітин).

Велику зацікавленість учасників конференції викликала інформація про інсулін нового покоління — деглюдек, яку надала Г. В. Острроверхова (Київ). Доповідач детально ознайомила слухачів з результатами подвійного сліпого перехресного дослідження SWITCH 2 інсулінів гларгін та деглюдек, а також зупинилася на практичних аспектах призначення інсуліну деглюдек.

Натепер все більш широке застосування в щоденній клінічній практиці знаходить метод безперервного тривалого монітування глікемії, що забезпечує найбільш повну інформацію про направлення, величину, тривалість, частоту, причини змін показників цукру крові протягом доби та дозволяє більш адекватно оцінити ступінь компенсації вуглеводного обміну у хворих на цукровий діабет з подальшою раціональною корекцією терапії.

Досвідом використання системи добового монітування глюкози крові Ірго2 у клініці ДУ «ПЕП» поділилася в своїй доповіді к.мед.н. А. О. Черняєва (Харків). За твердженням доповідача, цей метод, що є найбільш інформативним, сучасним та досить простим для застосування, дозволяє лікарю і пацієнту отримати максимально повну картину про цукор крові та ефективність терапії, найшвидше і найточніше підібрати лікування, позбутися гіпо- та гіперглікемії, оптимізувати фізичні навантаження, запобігти розвитку пізніх ускладнень.

Інноваційним технологіям у контролі та лікуванні цукрового діабету присвятила свою доповідь к.мед.н. С. О. Чумак (Харків). Доповідач торкнулася питань використання інсулінових pomp та інших альтернативних шляхів введення інсуліну, але детально зупинилася на нових формах навчання самоконтролю із застосуванням сучасних способів моніторингу глікемії.

Загальновідомо, що цукровий діабет безпосередньо пов'язаний з високим ризиком розвитку та прогресуванням серцево-судинної патології. За програмою конференції ця проблема знайшла своє відображення

у виступах як кардіологів, так і ендокринологів.

В. І. Катеренчук (Полтава) навів у своїй доповіді порівняльну характеристику цукрознижуючих препаратів різних фармакологічних груп щодо обґрунтованості та безпеки їх застосування в лікуванні хворих на цукровий діабет 2 типу з кардіальною патологією.

З патогенетичними аспектами ендотеліальної дисфункції за розвитку цукрового діабету та метаболічного синдрому ознайомила учасників конференції д.мед.н. М. М. Кочуєва (Харків). Доповідач підкреслила не тільки ключову, а й самостійну роль ендотелію в розвитку серцево-судинних захворювань, та на підставі особистих результатів переконливо довела необхідність фармакологічної корекції ендотеліальної дисфункції у хворих з високим кардіоваскулярним ризиком.

Обґрунтувала застосування кардіометаболічної терапії у хворих з кардіоваскулярною патологією та цукровим діабетом 2 типу у своїй доповіді проф. Л. В. Журавльова (Харків).

Спадковим аспектам поєднаної патології, а саме генетичному поліморфізму, який асоціюється з розвитком коморбідності гіпертонічної хвороби та цукрового діабету 2 типу, присвятила доповідь доц. А. С. Шалімова (Харків).

Блок доповідей було присвячено обговоренню сучасних підходів до діагностики та терапії діабетичних ускладнень.

Проф. Н. О. Кравчун (Харків) представила основні механізми розвитку хронічних діабетичних ускладнень, та розглянула патогенетично обґрунтовані підходи до їх лікування. Рекомендації по фармакотерапії зазначених ускладнень цукрового діабету із застосуванням похідних альфа-ліпоевої кислоти, бенфотіаміну в комбінації з вітамінами В₆–В₁₂, антиоксидантних комплексів проф. Н. О. Кравчун підтвердила результатами власних спостережень.

Сучасним підходам до лікування діабетичних полінейропатій, що ґрунтуються на

патогенетичній концепції, присвятили свої доповіді проф. І. А. Григорова (Харків) та проф. В. В. Полторак (Харків).

Із засобами профілактики та лікування хронічних діабетичних ускладнень, зокрема, полінейропатій, ознайомила учасників конференції А. А. Відуецька (Київ). Судинну терапію діабетичних виразок з порівняльною оцінкою ефективності застосування різних препаратів розглянула у своїй доповіді к.мед.н. О. К. Мелеховець (Суми).

Доц. Н. М. Жердьова (Київ) представила результати вивчення стану когнітивної функції та поширеності депресії у хворих на цукровий діабет 2 типу. На підставі отриманих даних доповідач підкреслила більшу поширеність депресивних розладів у осіб на інсулінотерапії, а також вказала на необхідність проведення оцінки психо-емоційного стану у всіх хворих на цукровий діабет для своєчасного виявлення зазначених порушень та їх лікування.

Про раціональність використання небулайзерів другого покоління з технологією регулювання розміру частинок у лікуванні органів дихання на тлі цукрового діабету розповів у своїй доповіді к.техн.н. П. О. Курпійонко (Київ).

Проблемні питання цукрового діабету у дітей і підлітків були темами доповідей вчених із ДУ «ІОЗДП». Вони, зокрема, були присвячені формуванню та підтримці мотивації до самоконтролю у дітей, хворих на цукровий діабет. Це питання було темою доповіді к.психол.н. О. О. Кирилової (Харків). Про необхідність залучення у програму реабілітації дітей з ендокринною патологією, зокрема, цукровим діабетом, медико-психологічної та психотерапевтичної допомоги обговорювалося у доповіді Н. О. Рябоконт (Суми).

Основні принципи та нові можливості інсулінотерапії цукрового діабету у дітей розглянула д.мед.н. О. А. Будрейко (Харків). Доповідач звернула увагу слухачів на основні цілі вибору методу лікування інсуліном, які передбачають запобігання метаболічній декомпенсації та забезпечення нормального росту і розвитку дитини.

Особистим досвідом діагностики целіакії у дітей з цукровим діабетом 1 типу поділилася к.мед.н. І. В. Лукашук (Київ). За твердженням доповідача, співпраця дитячого ендокринолога та педіатра для своєчасної діагностики целіакії збільшила частоту виявлення даної патології у дітей із цукровим діабетом 1 типу.

Питанню профілактики та діагностики ліподистрофій у дітей, хворих на цукровий діабет 1 типу, присвятила свою доповідь к.мед.н. С. О. Чумак (Харків).

У доповіді к.мед.н. Д. А. Мітельова (Харків) були надані поетапні підходи щодо профілактики та лікування діабетичної енцефалопатії у дітей та підлітків, які включали навчання самоконтролю, оптимізацію інсулінотерапії, а також своєчасну діагностику та лікування із застосуванням судинних та метаболічних препаратів.

Окрім проблем діабетології на конференції широко обговорювалися питання з іншої ендокринної патології, зокрема, ожиріння, тиреопатології та інші.

Проф. Л. О. Страшок (Харків) у своїй доповіді на підставі отриманих результатів підтвердила формування при ожирінні у дітей та підлітків неалкогольної жирової хвороби печінки, яка є фактором розвитку інсулінорезистентності та повного варіанту метаболічного синдрому у даної когорти хворих.

Тактику лікування хронічного головного болю у дітей з ожирінням розглянув проф. Г. О. Леженко (Запоріжжя).

Профілактика ожиріння, як процесу порушеного енергетичного балансу, з точки зору А. О. Нікуліної (Дніпро), повинна починатися від моменту народження дитини з максимальною підтримкою грудного вигодовування, раціональною організацією харчової поведінки дитини з лактазною недостатністю та можливістю використання препаратів екзогенної лактази.

Проф. О. О. Ріга (Харків) від групи авторів ознайомила учасників конференції з медичними, психологічними та соціальними аспектами педіатричної паліативної допомоги в практиці дитячого ендокринолога.

Вітамінно-мікроелементному дисбалансу та його корекції у підлітків із дифузним нетоксичним зобом присвятила свою доповідь к.мед.н. С.І. Турчина (Харків).

Доц. Л.Г. Полозова (Харків) розглянула диференційні підходи до лікування патології щитоподібної залози, що протікає з синдромом тиреотоксикозу, та проблемні питання тиреостатичної терапії.

Клініко-діагностичні маркери органічної гіперпролактинемії у дітей та підлітків, оптимальні схеми супресивної терапії були представлені у доповіді від групи авторів проф. О.О. Хижняк (Харків).

Проблемі питання патології репродуктивної системи були присвячені доповіді проф. В.О. Бондаренко (Харків), к.мед.н. О.Г. Верхошанової (Харків), Я.О. Атанової (Київ).

За матеріалами конференції видано збірник тез.

Учасники конференції мали можливість ознайомитись із виставкою фармацевтичних фірм та друкованою науковою продукцією співробітників ДУ «ІПЕП НАМН України» та ДУ «ІОЗДП НАМН України».

Конференція завершилась підведенням підсумків роботи та прийняттям резолюції.

Заст. директора ДУ ІПЕП
з науково-організаційної роботи
к. мед. н., доцент **О. В. Козаков**,

С.н.с. відділення вікової
ендокринології,
д.мед.н. **Т. М. Тихонова**